

2007-06-27

Yttrande över betänkandet Veterinär fältverksamhet i nya former (SOU 2007:24)

Sammanfattning

Jordbruksverkets analys visar att utredningens förslag allvarligt försämrar möjligheterna att upprätthålla de offentliga uppgifter som veterinärväsendet har i form av smittskyddsberedskap och jourberedskap (djurskyddsaspekten). För att vidmakthålla dagens målsättningar skulle det krävas en betydande ökning av de offentliga medel som satsas. Utredningens huvudförslag om privatisering av distriktsveterinärorganisationen bör därför inte genomföras.

Smittskyddsberedskapen försämras

Utbrotten av farliga smittsamma husdjursjukdomar förorsakar stora påfrestringar för de länder som drabbas. I alltför många fall där utbrott har skett har beredskapsorganisationen varit ineffektiv vilket medfört för sen start av arbetet och att organisationen inte har kunnat skalas upp tillräckligt. Hittills har Sverige klarat sig från allvarliga utbrott av sådana sjukdomar. Det ökade handelsutbytet mellan länder ställer högre krav på smittskyddsberedskapen i Sverige. Ett annat påtagligt hot är det varmare klimatet som ger utrymme för nya allvarliga smittämnen att introduceras i Sverige. Ett konkret exempel på de krav som ställs är de utbrott av fågelinfluensa som förekom under 2006 och som Sverige har klarat väl enligt gjorda utvärderingar. Det är fel att överge en organisation som visat sig fungera väl.

Utredningens förslag ger en sämre smittskyddsberedskap eftersom antalet fältveterinärer med tillräcklig kompetens på lantbrukets djur kommer att bli mindre än om vi fortsätter med dagens distriktsveterinärorganisation med justeringar. Utredningen menar dock att antalet fältveterinärer blir fler, denna slutsats delas inte av Jordbruksverket. Självfallet måste även dagens organisation korrigeras efter hand, men Jordbruksverkets uppfattning är att vi måste behålla en så stor och lätt tillgänglig organisation att vi kan klara huvuddelen av försörjningen med veterinärer för smittspårning och smittbekämpning från distriktsveterinärorganisationen. Jordbruksverkets bedömning, som delas av utredningen, är att det kan behövas 150 veterinärer vid ett allvarligt utbrott i Sverige. Dessa rekryteras huvudsakligen från distriktsveterinärorganisationen och som samtidigt kan fullfölja sitt uppdrag om djurskyddet.

Jourberedskapen ställer stora krav på den veterinära fältverksamheten

Ett mycket viktigt argument för nuvarande organisation är att det finns en fast organisation som har som ett överordnat mål att ge en god täckning med veterinärer även i områden som inte har så mycket djur och att det finns en jourberedskap (djurskyddsaspekten) i hela landet. Situationen med låg djurtäthet är ett faktum i stora delar av landet. Den minskning av antalet nötkreatur, särskilt mjölkkor, som har observerats kan förväntas fortsätta. För att kunna upprätthålla dygnstäckande beredskapsverksamhet med godtagbara arbetsvillkor behöver jourberedskapen (djurskyddsaspekten) delas på åtminstone fyra personer. Detta ställer krav på samverkan inom ramen för t.ex. stationer.

Jordbruksverkets samlade bedömning

Jordbruksverket är överens med utredningen om att de offentliga utgifterna för veterinärväsendet blir högre med utredningens förslag jämfört med dagsläget. Kostnadsökningar skulle uppstå både för smittskyddsberedskapen och för jourberedskapen. Myndighetsarbetet kommer att öka och som i sin tur kommer att kosta pengar. Utredningen har heller inte kunnat påvisa att priserna för veterinär service kommer att falla. Snarare pekar underlag till utredningen starkt mot att priserna kommer att stiga eftersom det är stor risk för monopolliknande prissättning.

Jordbruksverket har under utredningens gång föreslagit justeringar av dagens organisation och som är proportionella mot de krav som direktiven ställer. Sammanfattningsvis visar verkets analys att utredningens förslag om ny organisation inte i något hänseende ger förbättringar. Utredningens huvudförslag bör därför inte genomföras.

En fortsättning med dagens organisation med de justeringar som Jordbruksverket föreslagit, ger möjligheter till anpassningar till det internationella smittskyddsläget och ger en god jourberedskap dygnet runt i alla delar av landet. Även en fortsättning med dagens organisation av distriktsveterinärerna kommer av allt att döma att medföra att distriktsveterinärernas marknadsandel kommer att fortsätta att falla från dagens 12 procent.

1. En veterinärverksamhet i privat regi och offentligt stöd till veterinär fältverksamhet

Utredningen: Den statliga distriktsveterinärorganisationen upphör i djurtäta delar av landet och privata aktörer tar över verksamheten. Omläggningen till privat drift sker stegvis under en femårsperiod och enligt en i förväg fastställd plan.

Jordbruksverket anser att en fortsättning med dagens organisation med justeringar har stora fördelar jämfört med utredningens förslag och avstyrker utredningens förslag med motiveringen att det blir dyrare för staten, ger mera myndighetsuppgifter, ger en lägre säkerhet i att tillgodose de offentliga uppgifterna (smittskyddsberedskap och djurskydd) och kan inte förväntas ge lägre priser för brukarna av veterinär service.

Utredningen: Ett statligt jourbidrag införs samt, i djurglesa områden, investeringsbidrag och driftbidrag för veterinärer som bedriver veterinär fältverksamhet i lantbrukssektorn.

Jordbruksverket: De jourersättningar som kan bli aktuella att betala ut till privata veterinärer får finansieras inom ramen för det nuvarande anslaget. De bidragsformer som utredningen föreslår skapar ytterligare regleringar och behövs inte eftersom dagens organisering med justeringar tillgodoser de offentliga målsättningarna.

Utredningen formulerade och prövade fyra olika modeller för hur den veterinära fältverksamheten skulle kunna organiseras. I detta yttrande ställs dagens modell med justeringar (marknadsmodell 1) mot utredningens förslag med statliga aktörer i vissa regioner (marknadsmodell 4) mot varandra. Marknadsmodell 2, som innebär att distriktsveterinärorganisationen skulle ägna sig åt enbart lantbrukets djur, åt smittskydd och åt samhällsviktiga veterinärtjänster, avförs av såväl utredningen som Jordbruksverket. Marknadsmodell 3 innebär att samtliga statliga distriktsveterinärstationer avvecklas. Denna modell kommenteras i yttrandet tillsammans med modell 4. Jordbruksverkets grundläggande utgångspunkt vid värderingen av utredningens förslag är att de offentliga uppgifterna, smittskyddsberedskap och jourberedskap för djurskyddet, ska klaras lika väl som med dagens organisation.

Innan vi går in på en närmare jämförelse mellan dessa två modeller kan det förtydliga att påpekas att dagens marknadsmodell innebär att den statliga distriktsveterinärorganisationen svarar för endast 12 procent av den totala marknaden för veterinär service mätt utifrån omsättningen. Marknaden för veterinär service har ökat med ca 60 procent mätt i omsättning de senaste fem åren. Detta medför att den statliga distriktsveterinärorganisationen successivt minskar sin marknadsandel eftersom organisationen inte växer nämnvärt.

Dagens organisation med justeringar

Ca 70 stationer som har som uppgifter smittskyddsberedskap samt hälso- och sjukvård åt lantbrukets djur med skyldighet att hålla jour i områden där detta inte löses av marknaden utan offentligt stöd. Det exakta antalet stationer prövas kontinuerligt med hänsyn till utvecklingen av veterinär service i privat regi och överväganden om ambitionsnivån rörande djurskyddet (jourberedskapen). Stationerna erbjuder i mån av möjlighet även primär sjukvård åt sällskapsdjur och häst, inte minst viktigt från djurskyddssynpunkt. Tydligheten i hur det statliga anslaget används ska ökas så att det blir möjligt att analysera hur beroende av statligt anslag olika stationer är.

Utredningens förslag

Utredningens ambition är att avveckla den statliga distriktsveterinärorganisationen helt och hållet. Utredningens primära förslag är nu att distriktsveterinärorganisationen upphör i två etapper i djurtäta områden. Antalet statliga stationer

minskas kraftigt enligt detta primära förslag till ca 20 som är lokaliserade i norra Norrland och delar av mellersta och södra Norrlands inland (s 492f). I den mån privata aktörer inte förser marknaden med ett tillräckligt antal veterinärer för att klara jourberedskapen ska Jordbruksverket genom bidrag uppmuntra veterinärer (företag med flera veterinärer eller konsortier av ensamarbetande veterinärer) att åta sig uppgiften. Utredningens övriga förslag om nya regleringar är i flera fall knutna till ambitionen att korrigera för de negativa samhällseffekter som uppstår till följd av utredningens förslag.

Även med utredningens primära förslag kommer det alltså att finnas en statlig distriktsveterinärorganisation, om än i mindre omfattning. Den principiella skillnaden blir därför att det krävs nya och ökade offentliga regleringar (bidrag till privata veterinärer, skyldighet att medverka i smittskyddsverksamhet, myndighetsuppgifter som i hög grad läggs på vissa privat verksamma veterinärer och ökad kontroll av veterinärer) för att kompensera för de brister som utredningens förslag medför jämfört med dagens organisation med justeringar. Förutom de ökade direkta offentliga kostnader dessa regleringar väntas medföra, kan man också räkna med ökade myndighetsuppgifter som också drar offentliga kostnader. Om den statliga distriktsveterinärorganisationen avvecklas helt blir behovet av offentliga regleringar ännu större.

Jordbruksverket anser att utredningens förslag har två uppenbara brister som båda avser veterinärväsendets offentliga uppgifter; smittskyddsberedskapen och jourberedskapen.

Sammanfattningsvis konstaterar Jordbruksverket att dagens organisation med en fortlöpande översyn av antalet stationer och bemanningen av dessa är mer effektiv än det alternativ som utredningen förespråkar.

Utredningens förslag om en avveckling eller kraftig bantning av den statliga distriktsveterinärorganisationen kräver en rad regleringar vars träffsäkerhet är osäker. I vart fall är det enligt Jordbruksverket, vid en given ambitionsnivå som utformas av statsmakterna, mycket hög sannolikhet för att de offentliga kostnaderna ökar, samtidigt som några nämnvärda positiva verkningar inte förefaller uppstå. Den positiva verkning som skulle kunna uppstå är att priserna på veterinär service faller och att tillgängligheten ökar. Men sett för landet i sin helhet är en sådan utveckling inte trolig.

1. Utredningen och Jordbruksverket är eniga om att sannolikt ökar de direkta offentliga kostnaderna, bl.a. i form av bidragsutbetalningar jämfört med dagens anslag till distriktsveterinärorganisationen.
2. Utredningen och Jordbruksverket är eniga om att det blir mera myndighetsuppgifter, t.ex. avtalsarbete och kontroll av att avtalen hålls eller att utbetalade bidrag är förenliga med de regler som satts upp för bidragen.
3. Lägre säkerhet i såväl smittskyddsberedskapen som jourberedskapen. Utredningen uttrycker inte detta klart men föreslår t.ex. skyldighet att delta i smittskyddsarbete som förmodligen inte är praktiskt genomförbart i den utsträckning som skulle krävas för att nå målen.

4. Utredaren har inte kunnat visa att konkurrensen kommer att förbättras med sitt förslag. T.ex. påstår utredningen utan analys att det efter en privatisering blir många små företag. Det finns tydliga tecken mot att det istället kan bli ett eller få företag som driver verksamhet på många orter. I en situation med många små företag är prissamarbete näraliggande och om det uppstår en lösning med stora företag som driver verksamhet på många orter är en likriktad prissättning självklar. Med hänsyn till bristen på veterinärer, som kan väntas bestå under lång tid framöver, är det därför snarare risk för att det blir en mer eller mindre monopoliserad marknad med risk för högre priser än idag.

Smittskyddsberedskapen

Utredningens konstaterar att betydelsen av ett effektivt smittskydd har ökat under senare tid (s 500). Jordbruksverket delar utredningens konstaterande och vill peka på att många uppdykande smittsamma sjukdomar går inledningsvis inte att påvisa genom tester och i laboratorier, utan måste fångas upp av kliniska veterinärundersökningar. Detta faktum ställer höga krav på dels fältveterinärernas allmänna och breda kunskap om lantbruksdjur och hästar, dels frekventa besök i djurbesättningar. Denna kliniska övervakning av veterinärer med goda "känslspröt" liksom deras snabba rapportering, är en av tre grundbultar som är nödvändiga för att nå upp till en tillfredsställande beredskap.

Beredskapens andra grundbult är snabb tillgänglighet och mobilisering av veterinärer under själva misstanke/larmfasen innan utbrottet/spridningen är ett faktum och således innan en allvarlig extraordinär situation har infunnit sig. Snabba åtgärder under denna fas kan vara avgörande för att kunna förebygga större utbrott.

Den tredje grundbulten är en tillräckligt snabb, stor och uthållig bemanning med kompetenta och kliniskt verksamma veterinärer i den upprättade krisorganisationen såväl i den nationella ledningen som i den operativa ledningen, upprättad i närheten av den plats eller de platser där utbrott inträffat.

Dessa tre krav tillgodoses väl med dagens organisation och har prövats framgångsrikt under utbrottet av fågelinfluensa. Kraven uppnås inte genom utredningens förslag.

Utredningen delar Jordbruksverkets bedömning att ca 150 veterinärer med kunskaper i smittskydd måste kunna mobiliseras med kort varsel för att behovet i den inledande och de följande faserna ska kunna tillgodoses. Vidare understryks vikten av ett centralt, statligt ledningsansvar för smittskyddsorganisationen och framhåller att utländska erfarenheter av en splittrad ansvarsfördelning är dåliga. (s 422f)

Jordbruksverket återkommer senare i avsnitt 2 till problemen med att försörja smittskyddsorganisationen med privata veterinärer.

Jourberedskapen

För att kunna upprätthålla dygnstäckande beredskapsverksamhet med godtagbara arbetsvillkor behöver jourberedskapen (djurskyddsaspekten) delas på åtminstone

fyra personer. För att klara bemanningen även med hänsyn till olika slag av frånvaro från arbetet är det fördelaktigt med större stationer eller att det finns ett väl utbyggt samarbete mellan flera veterinärer. Med denna utgångspunkt får små stationer för dålig elasticitet och att därmed kostnaderna ökar för att upprätthålla jourberedskapen. De merkostnader som uppstår, medför ökade anspråk på anslagsmedel.

Ett mycket viktigt argument för nuvarande organisation är att det finns en fast organisation som har som ett överordnat mål att ge en god täckning med veterinärer även i områden som inte har så mycket djur och att det finns en jourberedskap i hela landet. Situationen med låg djurtäthet är ett faktum i stora delar av landet. Den minskning av antalet nötkreatur, särskilt mjölkkor, som har observerats kan förväntas fortsätta.

Utredaren menar att förslaget sannolikt ger högre kostnader för staten än med dagens organisation. Jordbruksverket har också dragit denna slutsats. Finns då andra, positiva, verkningar för samhället som kan motivera denna kostnadsökning? I negativ riktning talar ytterligare att säkerheten rörande såväl smittskyddsberedskapen som jourberedskapen blir lägre. Då återstår frågan om konkurrenssituationen förbättras och som kommer att ge lägre priser för en given veterinär service. Efterfrågan i samhället i stort på veterinär service ökar generellt samtidigt som ökningen av utbudet är mycket begränsad eftersom utbildningen av veterinärer sätter en gräns. Enligt Jordbruksverkets mening kommer det efter hand att bli svårare att med marknadsmässigt lokaliserade veterinärer i glesbygd, kompletterat med ett bidragssystem som med nödvändighet blir rättsåschablonmässigt och trubbigt, att nå den riksomfattande täckning som krävs.

Utredningen påpekar att risken är uppenbar att prissättningen kan påverkas av svag konkurrens (s 402). Utredningen menar vidare att en orsak till detta är att den statliga verksamheten kan få en hämmande effekt på privat veterinär verksamhet och menar också att några etableringshinder, t.ex. i form av inträdesbarriärer, av betydelse inte har identifierats. Jordbruksverket delar inte denna slutsats. Viktiga skäl till att starka etableringshinder uppstår är att modernt bedrivna praktiker i regel inte bemannas med bara en veterinär som medför ett lokalt monopol i djurglesa områden, att kunderna upprättar en relation med veterinären som medför bristande vilja att byta veterinär samt att veterinärföretag kan upprätthålla en gemensam prispolitik.

Utredningens uppfattning är att i den föreslagna ordningen kommer verksamheten att bedrivas i ett stort antal små företag. Utredningen menar således att det inte är sannolikt att stora privata aktörer uppstår på marknaden (s 521). Jordbruksverkets uppfattning är att det inte är möjligt att med säkerhet uttala sig om vilken lösning som kommer att uppstå efter en privatisering av större delen av distriktsveterinärorganisationen. Efterfrågan inom rimligt avstånd medger oftast inte stora kliniker (t.ex. uppåt tio veterinärer). Detta behöver dock på intet sätt förhindra uppkomsten av övergripande strukturer som kan vara nationella, även vid helt privat drift. Exempel på uppgifter för sådana strukturer kan vara upphandling av utrustning, ekonomisk redovisning, juridisk rådgivning, fortbildning

och personalfrågor. Den allmänna samhällsutvecklingen torde gå i riktning mot att verksamma i kunskapstunga branscher kräver möjligheter till ordnade arbetstider och arbetsgivare som kan erbjuda väl organiserade arbetsplatser med administrativt stöd som säkerställer rekrytering av yngre veterinärer till animalieproduktionen. En fråga är då i vilken grad sådana övergripande strukturer kommer att utformas som servicebolag eller att kliniker kommer att vara ägda av ett gemensamt företag återstår att se. Men det finns en uppenbar sannolikhet för att det senare kommer att inträffa. Dagens distriktsveterinärorganisation tillgodoser dessa behov.

Inledningsvis påpekades att den statliga distriktsveterinärorganisationen svarar för 12 procent av den totala marknaden för veterinär service. Utrymmet är således stort för privata aktörer att agera på marknaden t.ex. med inriktning mot sällskapsdjur och häst särskilt i tätortsområden. Denna inriktning av verksamheten förefaller idag föredras av många veterinärer.

Efterfrågan på högkvalificerad veterinär kompetens inriktad mot mjölkproduktionen kan förutses öka. Hur denna högkvalificerade kompetens kommer att bli organiserad, inom distriktsveterinärorganisationen, privat eller en blandning, är svårt att förutse. Antalet sådana veterinärer kommer förmodligen inte att överstiga 30-40. Men oavsett hur utvecklingen blir kommer det även fortsättningsvis att behövas ett tätare nät med veterinärer som kan åta sig akuta åtgärder inte minst på jourtid. De mest frekventa diagnoserna under jourtid är alltjämt kalvförlamning och juverinflammationer.

2. Lagstadgade veterinära rättigheter och skyldigheter

Utredningen: De lagstadgade veterinära skyldigheterna kompletteras med en nödhjälpskyldighet, en skyldighet att bistå med smittskyddsarbete samt en skyldighet att rapportera data om verksamheten.

Jordbruksverket menar att nödhjälpskyldigheten inte kan bli något annat än en allmän uppmaning till veterinärer att ta sig an akuta djurskyddsåtgärder och att skyldighet att bistå med smittskyddsarbete inte är i linje med näringsfriheten.

De slag av skyldigheter som utredningen gör paralleller med utgörs av plikt att medverka i särskilt exceptionella situationer i form av totalförsvarsplikt eller olyckor där räddningstjänsten har en möjlighet att kräva medverkan från enskilda. Utredningen baserar sitt förslag om skyldigheten att bistå med smittskyddsarbete på att det måste till en sådan regel för att klara kompetensförsörjningen vid ett utbrott av en smittsam sjukdom.

Efter en minskning av omfattningen av distriktsveterinärorganisationen kan det även vid ett mindre utbrott av en smittsam sjukdom krävas att denna regel utnyttjas. Det finns en rad omständigheter som medför att man kan ifrågasätta om man kan införa en sådan lagstiftning. I det följande anges två regelverk som kan medföra problem med att införa en sådan skyldighet.

I 2 kap 20 § regeringsformen anges att begränsningar i rätten att driva näring eller utöva yrke får införas endast för att skydda angelägna allmänna intressen och aldrig i syfte enbart att ekonomiskt gynna vissa personer eller företag. När det gäller i vad mån man får införa begränsningar för att skydda angelägna allmänna intressen så får detta göras utifrån proportionalitetsprincipen. Det allmännas angelägna intressen vägs mot den enskildes rätt att driva näring utan inskränkning. Bestämmelser om tider och innehåll i arbetet blir en inskränkning i rätten att driva näring. Vidare innebär en sådan lagstiftning också en inskränkning i rätten att arbeta bara med vissa djur.

Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna kan också vara ett hinder mot en sådan lagstiftning. Enligt artikel 4 får ingen tvingas att utföra tvångsarbete eller annat påtvingat arbete. En sådan lagbestämmelse måste därför i varje fall anses olämplig med hänsyn till Europakonventionen och att det finns en uppenbar risk att en sådan bestämmelse skulle strida mot den.

Jordbruksverkets bedömning är att det kommer att uppstå stora svårigheter att säkerställa behoven av kompetens för att klara de offentliga åtagandena om utredningens förslag genomförs. Detta gäller alldeles oavsett om de regler som föreslås införs eller inte. Viljan att delta i t.ex. smittskyddsarbete samtidigt som veterinären lämnar sin ordinarie verksamhet kan antas komma att bli låg. Alternativet är att betala veterinärerna fullt ut för de fasta kostnader som uppstår såväl under den tid som veterinären deltar i smittskyddsarbete som under en period efteråt när verksamheten ska byggas upp igen. Statens kostnader för detta kommer att bli höga.

3. Förstärkta regler om tillsyn över veterinär verksamhet

Utredningen: En lagstadgad rätt för tillsynsmyndigheten att ta del av handlingar samt få tillgång till lokaler i samband med tillsyn över veterinär yrkesutövning införs. Tillsynsmyndigheten ges rätt att utfärda förelägganden som kan förenas med vite.

Jordbruksverket tillstyrker utredningens förslag.

Jordbruksverket har tidigare framfört behov av att förbättra lagstiftningen gällande tillsyn och sanktionsmöjligheter mot veterinärer som inte följer lagstiftningen. Sådana sanktionsmöjligheter saknas idag. Även länsstyrelserna, som ju har den operativa tillsynen, upplever detta som ett problem i sitt tillsynsarbete.

Ett annat problem är att lagstiftningen är otydlig om vilka myndigheter som är tillsynsmyndigheter över den veterinära verksamheten. Det finns ingen myndighet som är utpekad som tillsynsmyndighet med stöd av 7 § lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket. Det framgår dock av andra bestämmelser i behörighetslagen och av förarbetena till denna att Jordbruksverket anses ha det centrala tillsynsansvaret över veterinär verksamhet.

Ifråga om Jordbruksverkets roll som tillsynsmyndighet menar utredningen att det inte går att förena rollen som huvudman för veterinärväsendet med huvudmannaskapet för distriktsveterinärorganisationen. Jordbruksverket har sedan länge separerat distriktsveterinärorganisationens ekonomi från verkets övriga ekonomi. Vidare har verket sedan en tid organiserat distriktsveterinärorganisationen som en särskild verksamhetsgren inom verket. Detta innebär att distriktsveterinärorganisationen inte har tillgång till sekretessbelagd information i t.ex. djursjukdatasystemet som gäller andra veterinärer än organisationens egna.

Vad gäller tillsynen av veterinärer är det länsstyrelserna som har det operativa tillsynsansvaret. Jordbruksverket har det övergripande ansvaret för tillsynen och gör således ingen operativ tillsyn.

Med de åtgärder som gjorts är således risken för sammanblandning av rollerna minimal. Tillsammans med fördelarna med att ha kompetens lätt gripbar för verket vid utbrott av allvarliga smittor kommer Jordbruksverket till slutsatsen att nuvarande organisation bör behållas.

4. Ett fungerande veterinärregister

Utredningen: Ett webbaserat veterinärregister i kombination med en skyldighet för yrkesverksamma veterinärer att fortlöpande uppdatera uppgifterna i registret införs.

Jordbruksverket tillstyrker utredningens förslag och pekar särskilt på behovet av sanktionsregler.

Ett sådant register över veterinärerna och deras verksamhet enligt utredningens förslag skulle göra den s.k. summarrapporteringen rörande åtgärder på sällskapsdjur och häst överflödigt samtidigt som veterinärernas skyldighet att rapportera byte av adress och befattning uppfylls. Ett aktuellt register ger nya möjligheter att snabbt nå ut med riktad information till specifika veterinärkategorier. Jordbruksverket upprepar nu även ett tidigare förslag om att sanktionsregler för dessa slag av rapporteringar bör införas.

Hur sedan system för uppdatering och publicering av registret utformas är en annan fråga. Utredningens förslag är att registret ska vara webbaserat. Oavsett hur tillgängligt registret ska bli i fråga om att ta del av den information som finns i registret krävs en säker identifiering, t.ex. användning av e-legitimation. Innan det går att göra ett ställningstagande till utredningens förslag finns därför ett antal frågor av juridisk, IT-säkerhetsmässig och lämplighetskaraktär som måste lösas.

5. Konkurrensneutrala informationssystem

Utredningen: Jordbruksverket ges i uppdrag att se över Vet@-systemet och anpassa det så att det kan användas av alla praktiserande veterinärer med, så långt möjligt, motsvarande funktioner och användbarhet som hittills gällt för de statliga distriktsveterinärerna.

Jordbruksverket har i princip inga invändningar mot att återuppta utvecklingen av ett sådant system förutsatt att anslutningen bedöms bli tillräcklig och att finansieringen kan ordnas.

Utredningen redovisar att Jordbruksverket införde ett system med liknande funktioner, Vet@Privat, men att få aktörer anslöt sig och att försöket därför avbröts. Jordbruksverket har i princip inga invändningar mot att återuppta utvecklingen av ett sådant system, oavsett hur veterinärväsendet blir organiserat framöver, eftersom det är positivt att fler veterinärer använder elektronisk journalföring. En viktig fråga är att anslutningen blir tillräcklig och att utveckling och förvaltning kan finansieras på lämpligt sätt. En annan viktig fråga är att det elektroniska stöd som i så fall erbjuds av Jordbruksverket inte försvårar för alternativa elektroniska stöd för journalföring som finns på marknaden.

6. Myndighetsutövning genom privata veterinärer

Utredningen: Möjligheter införs för privata veterinärer att utföra officiella veterinäruppgifter som innefattar myndighetsutövning utan krav på offentlig anställning.

Jordbruksverket ansluter sig i stort till utredningens förslag. Dock bör ytterligare villkor kunna ställas upp som avser skyldighet att utföra uppgifter inom ett visst geografiskt område och för vissa uppgifter.

Jordbruksverket ansluter sig i stort till utredningens förslag om att möjligheten ska finnas för privata veterinärer att utföra officiella uppgifter. Möjligheten att förordna privata veterinärer kan vara lämplig alldeles oavsett omfattningen av den statliga distriktsveterinärorganisationen.

Utredningen föreslår ett tillägg i lag (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket i form av en ny paragraf 9a. Jordbruksverket anser att ytterligare villkor bör kunna ställas upp om skyldighet att utföra officiella uppgifter inom ett visst geografiskt område och för vissa uppgifter. Om inte dessa ytterligare föreskrifter finns, skulle Jordbruksverket kunna komma i den situationen att det skulle bli svårt att tillgodose behoven i alla situationer fullt ut, men att det skulle kunna bli överbeläggning i andra hänseenden.

7. Intressekonflikter i veterinär myndighetsutövning

Utredningen: Jordbruksverket ges i uppdrag att ta fram anvisningar för hur intressekonflikter i den veterinära myndighetsutövningen kan undvikas.

Jordbruksverket svarar för att det finns tillräckliga anvisningar för sina anställda och andra som är förordnade för särskilda uppgifter.

Hur jävsituationer ska hanteras är reglerat i förvaltningslagen. Jordbruksverket har redan en ”hjälpreda” om hur man hanterar sådana situationer. Jordbruksverket får överväga i vilken mån den kan behöva ses över.

8. En förstärkt tillsynsvägledning

Utredningen: Jordbruksverket ges i uppdrag att i samarbete med länsstyrelserna ta fram planer och verktyg för tillsynsuppgiften.

Jordbruksverket tillstyrker utredningens förslag och vill dessutom påpeka att denna verksamhet bör prioriteras upp.

Enligt Jordbruksverkets uppfattning ägnas inte tillräcklig kraft åt den operativa tillsynen. Jordbruksverket delar också utredningens uppfattning att verket bör ägna mera kraft åt den samverkan som måste till mellan verket och länsstyrelserna i denna fråga.

9. Redovisningsprinciper i distriktsveterinärorganisationen

Utredningen: Jordbruksverket ges i uppdrag att se över principerna för redovisning av kostnader och intäkter i distriktsveterinärstationerna så att användningen av det statliga anslaget kan tydliggöras.

Jordbruksverket tillstyrker utredningens förslag.

De anvisningar som getts av statsmakterna för användningen av det statliga anslaget till distriktsveterinärorganisationen bör förändras i riktning mot att anslaget ska användas för att tillgodose de offentliga åtagandena. Det blir därmed naturligt för Jordbruksverket att utarbeta ett system för redovisning som utgår från olika stationers behov av offentliga medel för att tillgodose de offentliga åtagandena.

10. Följa och rapportera utvecklingen

Utredningen: Jordbruksverket ges i uppdrag att i samråd med länsstyrelserna följa utvecklingen på veterinärmarknaden och fortlöpande på årsbasis avrapportera den veterinära situationen.

Jordbruksverket tillstyrker utredningens förslag.

Utvecklingen på veterinärmarknaden måste följas noga mot bakgrund av de offentliga åtaganden som finns och mot bakgrund av att behovet av offentliga medel är avsevärt oavsett hur veterinärverksamheten organiseras.